MIELIPIDE

Miksi kauppa saa hinnoitella tuotteensa aivan miten haluaa, mutta tuottajien yritykset eivät? JARI LEPPÄ LUKIJALTA-PALSTALLA

LUKIJALTA

Maidon hinta

Myydään maidot suoraan tilalta. Tulee halvemmaksi kuluttajalle ja tuottaja saa paremman hinnan. Meijerit tapelkoot keskenään.
Lypsäjä

On se kumma, että maidon tukkuhinnan korotuksesta ei heru tuottajalle senttiäkään, vaikka Valio tekee hyvää tulosta jo nyt.
Ei mene jakeluun

Valio. Miksi ihmeessä puhutte prosenteista, kun pitäisi puhua senteistä? Nyt kauppa taas kerran korjaa potin.
Kiukkuinen kuluttaja

Kertokaapa Satamaidon ja Maitomaan tuottajat, paljonko saatte maidosta, kun Lidlin maito on halpaa, ja Valio on se, joka myy liian halvalla?
Utelias

Kieliopinnot

Opettelevatko Venäjän koululaiset tai kauppiaat suomea? Ei. Suomi ja ruotsi ovat meidän maamme kielet. **Näin on**

Missä Suomen rakennemuutos. Venäjän kieli pakolliseksi kouluissa. Näin palvelemme paremmin rahaa tuovia rikkaita, itäinen ja pohjoinen pelastaa Etelä-Suomen.
Ymmärrystä

Jokainen voi lukea venäjää jos haluaa. Vaarimme taistelivat, ettei meidän tarvitse lukea ”pakkovenäjää”.
Mieluimmin pakkoruotsi

”Pakkoruotsin” vaihtaminen ”pakkovenäjään” olisikin syrjintää. Esimerkiksi tuhannet valtion virat Itä-Suomen nuorilta sivu suun.
Oikea päätös

HK Scanille

Vai vielä kannattavuus- ja kehitystyöryhmiä miettimään kiinnostusta lihantuotannon lisäämiseen. Ei siihen tarvita kun kunnon korvaus.
Helppo asia

Asiaa

Anne Kalmari kirjoitat asiaa (MT 11.1.). Miksi kepu ei hoitanut näitä asioita kuntoon, ollessaan hallituksessa ja pääministeripuolue?
Vastaapa

Kiitos Anne Kalmarille hyvästä kirjoituksesta byrokratiasta (MT 11.1.). **Rita**

Ulkomaista puuta

Metsähallitus rakentaa Nuuksioon luontokeskusta puusta, Itävaltalaisesta kuusesta (MT 11.1). Miksei suomalainen puu kelpaa metsähallitukselle?
Ihmettelevä

Pätevä neuvo

”Varpuset hiljaa kun kurjet tanssii”, opasti aikanaan presidentti Kekkonen maanmiehiään ulkopolitiikassa. Hyvä neuvo silloin ja pätee tänäänkin.
A. F.

Laskennallista

Yle-maksumme määräytyy ”laskennallisen työtulon” mukaan. Kiittäkäämme yliviisaita lainlaatijoita. **Korkein maksu**

Juurikas

Juurikkaan hintaan ainakin 20 prosentin korotus, niin jatkan viljelyä. Muuten kiitos kuluneista vuosista sokerin kanssa.
Vehnämies

Kataisen päätös

Oli Kataisen päätös jättää perussuomalaiset ulkopuolelle. Ei tehnyt Katainen kompromissia maan hyväksi silloin kun olisi pitänyt. **P. H.**

Salpietaria

Yaran metsänsalpietari pilaa meidän järvet ja lammet.
Herätkää mökkiläiset

Samat säännöt, eri tulkinta ja tuomio

Kilpailuvirasto langetti Valiolle ennätysmäisen uhkasakon ”saalistushinnoittelusta”.

Viraston tulkinnan mukaan Valio on syyllistynyt kilpailulain vastaiseen toimintaan, kun se on markkinaosuudesta taistellessaan joutunut laskemaan maitopurkista vähittäiskaupalta saamansa hinnan tuottajilleen maidosta maksamansa hinnan alapuolelle.

Valiolle kyse markkinaosuuksista on kilpailua tuontielintarvikkeita vastaan. Valion ja tuottajien tulos tehdään pääosin korkeamman jalostusasteen tuotteilla, joita Valion oman tuotekehityksen ansiosta lanseerataan markkinoille jatkuvasti. Eli yrityksenä Valio toimii juuri niin kuin kaikissa juhlapuheissa yritysten halutaan toimivan, panostaa osaamiseen, vahvaan tuotekehitykseen ja korkeaan jalostusasteeseen.

Miksi Valio sitten edes tappelee pienen katteen purkkimaitomarkkinoista? Taistelun ymmärtää hyvin nykyisessä tilanteessa, jossa moninkertaisesti Valion kokoinen ruotsalais-tanskalainen meijerijätti yrittää kaapata itselleen leijonanosan myös nestemäisen maidon markkinoista.

Juustoissa ja jugurteissa Arla on markkinaosuuksissa Suomessa jo Valion rinnalla.

Taistelun syy löytyy siis markkinaosuuksista ja Valion tehtävästä. Valio on maidontuottajien 100-prosenttisesti omistama yritys, jonka päätehtävinä on varmistaa pitkäjänteisesti mahdollisimman hyvä tuottajahinta ja vastaanottaa kaikki tuottajiensa tuottama maito.

Tuloksellisesti purkkimaito ei ole kärkipään tuotteita, mutta maitomäärällisesti sillä on suurempi merkitys.

Moni kysymys tämän uhkasakkopäätöksen ympärillä odottaa kuitenkin vielä vastausta. Tällä tavoinko Kilpailuvirasto näkee Suomen talouden ja työllisyyden kohentuvan, kun se toiminnallaan tuottaa tänne entistä enemmän tuontielintarvikkeita?

Onko osuuskunta yritysmuotona joutunut kilpailuviranomaisen hampaisiin? Onko virasto varma, ettei tuontielintarvikkeita myydä täällä alle tuotantokustannusten? Onko Kilpailuvirasto selvittänyt, tuotetaanko ja toimitaanko ympäristö- ja eläinten hyvinvointisäädöksissä edes kaikkialla Euroopassa samalla tarkkuudella ja ehdottomuudella kuin Suomessa? Onko viraston mielestä kustannustaso kaikkialla kilpailijamaissa sama?

Miten viraston päätöksiin vaikuttaa se, että Suomen elintarvikemarkkinoilla tuottajien ja tuottajien omistamien yritysten välinen kilpailu on nykyään EU:n laajuista mutta vähittäiskaupan ei?

Kuluttajien ja markkinoiden toimivuuden kannalta oleellisin kysymys ei edes ole meijereiden välinen kilpailu, vaan vähittäiskaupan kahden kaupan järjestelmä. Kysyä sopii, miten tiukasti Kilpailuvirasto on valvonut kaupan toimintaa.

Onko varma, ettei kauppa ole syyllistynyt ”saalistushinnoitteluun”? Esimerkiksi, taannoin S-ryhmä myi ulkomaista maitoa vain muutamien senttien litrahintaan, eikö se ollut saalistushinnoittelua?

Entä vääristääkö kauppa markkinoita esimerkiksi myydessään ulkomaista joulukinkkua alle tuottajahinnan? Onko kuluttajien etu, että kaupalle halvempaa kotimaista kinkkua myydään kuluttajille ulkomaiseen verrattuna kaksinkertaisella hinnalla?

Miksi kauppa saa hinnoitella tuotteensa aivan miten haluaa, mutta tuottajien yritykset eivät? Miksi kauppa saa maksimoida katteensa, taistella hinnoittelulla markkinoista ja vähät välittää tuottajahinnan ja myyntihinnan suhteesta mutta tuottajien jalostusyritykselle lätkäistään samankaltaisesta toiminnasta ennätysmäiset sakot?

Viljelijät ja tuottajaosuuskunnat eivät pelkää kilpailua. Suomalainen tuotanto, jalostus ja osuustoiminta kyllä pärjäävät, kunhan kilpailu on reilua ja siinä on samat säännöt kaikille osapuolille. Tässä asiassa kuluttajien, suomalaisen yhteiskunnan ja tuottajien etu on yhteinen. **Jari Leppä**
kansanedustaja (kesk.)
maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja

JAANA KANKAANPÄÄ

Vesistöjen tarjoamat valtavat mahdollisuudet kalastuksessa ja matkailussa ovat käytännössä kokonaan hyödyntämättä, Alpo Ylitalo kirjoittaa.

Lukijalta-osasto

■ Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.
■ Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki. Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717. Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”. Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi*

Uusi kasvu tulee maaseudulta

Suomi on menettänyt reilun kymmenen vuoden aikana yli 100 000 työpaikkaa. STX:n risteilijä-kaupan menetys vei noin 22 000 miestyövuotta ja sen seurauksena alkaneet ytneuvottelut aiheuttanevat 2 000 työpaikan pysyvän menetyksen.

Vanhusväki lisääntyy ja syntyvyys laskee, minkä seurauksena huoltosuhde heikkenee. Metsä- ja teknologiateollisuus lähtevät. Millä me Suomessa jatkossa elämme?

Markka-aikana viennin kilpailukyky palautettiin devalvoiden, jotta kauppa, työllisyys ja verokertymä saatiin kasvuun. Kunnat perustivat kilvan uusia virkoja saadakseen valtionapuja. Meille kasvoi raskas ja vaikeasti purettava hallintorasite.

Viroista sanottiin: leipä on kapea mutta pitkä. Kovapalkkaisiksi muuttuneissa viroissa on lyhyimmät työajat ja käytännössä pienimmät vastuut. Pieni tuottavien työllisten määrä ei jaksa rahoittaa julkista sektoria.

Huononeva huoltosuhde edellyttää ”seremoniaväen” vähentämistä. Työttömäksi jäävien virkahenkilöiden työllistäminen on todellinen haaste.

Kalliiden virheiden välttämiseksi ammatti- ja aikuiskoulutusremontti on mietittävä uusiksi. On selvitettävä, mitkä alat ovat sidoksissa luonnonvaroihin ja geopolitiikkaan niin, ettei alan teollisuus lähde halvempien tuotantokustannusten maihin. Täällä pysyvän teollisuuden toimintaedellytykset on turvattava.

Kilpailukykyä voi kohottaa tehokkuuden ja laadun avulla palkkamaltti säilyttäen. Säästöä ei saavuteta vähentämällä ammattikorkeakoulujen 2 030 aloituspaikkaa.

Suomalaisen koulutuksen ollessa huudossa meidän tulee jatkokouluttaa opettajista huippuja, joiden tietoa myydään opettajiksi aikoville ulkomaalaisille. Tänne tulevat ulkomaalaisopiskelijat maksaisivat heidän palkka- ja jatkokoulutuskustannuksensa. OAJ kysyy 4000:n työttömäksi jäävän opettajan sijoittamisesta. Tuskin työttömäksi jäävä opettaja suostuu duunariksi.

Valtioneuvoston koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman mukaan ammattikorkeakoulujen koulutustarjontaa vähennetään matkailu-, ravitsemus- ja talousalalla sekä tekniikan ja liikenteen opetuksessa. Opetusministerin mukaan koulutustarjontaa sopeutetaan vastaamaan tulevaisuuden työvoimatarpeita. Ristiriita on räikeä.

Pilaamme itse mahdollisuuksiamme ympäristöveroin ja jäykin lupakäytäntein. Elintason ja velanmaksukyvyn säilyttäminen eivät helpotu jatkossa.

Tilanne vaatii politikoinnin rajua karsimista ja ammattitaidon kehittämistä. Tuskin ainoakaan hallituksen jäsen voi sanoa, milloin ja millä heidän tekemänsä velat maksetaan takaisin.

Metsäalaa on kehitettävä, sillä puu on ja pysyy Suomessa. Vesistöjen tarjoamat valtavat mahdollisuudet kalastus- ja matkailutarkoituksissa ovat käytännössä kokonaan hyödyntämättä. Kaivannaistuotteiden jatkojalostus tarjoaa erittäin suuret mahdollisuudet.

Koulutusta vähennetään juuri niiltä aloilta, joihin pitäisi satsata. Kaiken huipuksi EU:sta on tulossa uusi metsien käyttöä rajoittava direktiivi ja ongelma bioenergiatuotannon lisäykseen.

On vaikea käsittää, että ulkomaiset yhtiöt, jotka eivät maksa juurikaan veroja Suomeen, ovat vallanneet Talvivaaraa lukuun ottamatta kaikki kaivokset. Tällä hetkellä Tukesin lupakäsittelyjonossa on yli 550 malminetsintähakemusta ja uusia tulee lisää tasaiseen tahtiin.

Viime vuonna lupapäätöksiä tehtiin noin 130 eli suunnilleen sama määrä kuin hakemuksia tuli vuoden aikana lisää.
Alpo Ylitalo
Kokkola

Ympäristöpäätöksiä ilman taloudellista vastuuta

Teknillisen Korkeakoulun julkaisussa (TKK-VTR-14) käsitellään erinäisiä ympäristöpäätöksiä, niiden taloudellisia seuraamuksia ja saavutettua ympäristöhyötyä. Mainituissa tapauksissa kustannukset eivät olleet missään kohtuullisessa suhteessa saavutettuun hyötyyn nähden.

Valtatie 1:n Muurla–Lahnajärvi-väliltä löytyi 50 liito-oravan reviiriä. Tämä johti tieosuuden siirtoon, josta syntyi 10 miljoonan euron lisäkustannukset. Jokaiselle liito-oravalle tuli siis hintaa 200 000 euroa. Onko tämä kohtuullista?

Kun huomioidaan, että Suomen liito-oravakanta on yli 100 000 paria, millään järjellisellä tavalla ei voida puolustaa päätöstä. Liito-oravien suojelustatus on EU:n ja omien ympäristöbyrokraattien avulla saatu loukkaamattomaksi.

Vastaavanlainen tapaus oli Vuosaaren sataman ruoppaus. Pelättiin paikalla olleen telakkatoiminnan myrkyllisten pohjavärijäänteiden leviämistä veteen ruoppauksen yhteydessä. Ympäristöviranomaiset asettivat lisävaatimuksia, jotka tulivat maksamaan 10 miljoonaa euroa. Päätöksestä ei kannattanut valittaa, koska silloin koko jättihankkeen aikataulu olisi viivästynyt.

Julkaisussa on laskettu, että tällä lisäkustannuksella säästettiin luontoa samalla myrkkymäärällä, mitä rahtilaiva samalla pohjavärillä maalattuna olisi erittänyt veteen kahdessa kuukaudessa.

Tänään monta haja-asutuksen asukasta koskettavat päätökset pakolliseen vesihuoltoon liittymisestä. Tällaiset päätökset voivat joskus olla täysin epäjohdonmukaisia, eikä ympäristöhyöty ole missään järjellisessä suhteessa kustannuksiin.

Ympäristölausunto voi esimerkiksi todeta, ettei suljettu jätevesisäiliö anna 100-prosenttista suojaa pohjavedelle. Se ei ehkä suojaa 100 000-prosenttisesti, mutta niin eivät tee myöskään usein ylipitkät jätevesiputkistot, joita tarjotaan vaihtoehdoksi.

Kiinteistöjä on pakotettu liittymään vesihuoltoon ilman objektiivista tarvetta, kustannuksin, jotka ääritapauksissa ylittävät 50 000 euroa.

Kiinteistöjä on myös pakotettu liittymään vesihuoltoon, jos heidän oma kaivovetensä ei täytä kaikkia laatukriteerejä. Unohdetaan, että juomaveden voi käsitellä myös kiinteistössä.

Eräässä ajankohtaisessa tapauksessa tämä veden ”laatuvika” aiheuttaa kiinteistönomistajalle ylimääräisen 35 000 euron kustannuksen. Sillä rahalla jo saisi pullotettua vettä vaikka miten paljon ja oman vesipuhdistamonkin.

MTK:n pääjuristi Risto Airikkala on mielipidekirjoituksessaan vesihuoltolaista todennut, että ympäristölautakunnan tulisi esittää laskelma siitä, että liittyminen vesihuoltoon on taloudellista ja kohtuullista, jos se esittää, että joku kiinteistö pitäisi liittää vesihuoltoon. Nyt rahasta puhutaan vain siitä näkökohdasta, että vesiosuuskunta tarvitsee sitä ja että se on laskenut saavansa liittymismaksuja kaikilta kiinteistöiltä.

Kyllä kaikissa tällaisissa ympäristöpäätöksissä pitäisi tehdä puolueeton arvio, mitä investoinnilla saadaan aikaiseksi. Ongelma on, ettei viranomaisilla näköjään ole mitään velvoitetta tarkastella kustannuksia. Tiukasti seurataan pykäliä ja ohjeita ilman, että edes harkittaisiin lieventäviä asianhaaroja.

Monasti siis terve järki unohdetaan täysin. Voimme olla onnellisia siitä, etteivät liito-oravat vielä ole vallanneet eduskuntataloa.
Christer Nikander
Pernaja

VIERASKOLUMNI

Mitä on hallittu ravinteiden kierrätys?

Itämeri-työssä olen joutunut jonkinlaiseksi ravinteiden kierrätyksen saarnamieheksi. Kerran todellakin puhuin aiheesta Naantalin kirkossa. Saarnasin ensin kadotusta, mikäli emme luovu primäärilannoitteista, mutta lupasin niukan pelastuksen, jos siirrymme sekundäärilannoitteisiin.

Mutta sitten huomasin toimineeni kuin fariseus. Olin puhunut käsitteillä, joita tuskin itsekään ymmärsin. Yritän tässä nyt tehdä parannuksen ja selittää, mitä tarkoitan ravinteiden kierrätyksellä.

Näin on tehtävä senkin takia, että kaupunkilaiset kysyvät minulta usein asiasta. Varsinkin sanoessani, että me kaupunkilaiset osallistumme ravinteiden kierrätykseen aina syödessämme. On huonosti tunnettua, että ruoka ei synny ilman minimiravinteita – fosforia ja typpeä.

Ei ole yhdentekevää, mistä ruokamme ravinteet tulevat ja minne ne päätyvät. Primäärilannoite tarkoittaa teollista tuotetta, sellaista, joka on ensi kertaa käytössä. Siinä oleva fosfori on louhittu kaivoksesta ja typpi tuotettu teollisesti monimutkaisella menetelmällä.

Mikäs siinä, ellei maailmassa olisi pulaa luonnonvaroista tai energiasta. Valitettavasti pian loppuviin luonnonvaroihin kuuluu fosfori. Typpeä ilmassa kyllä on, mutta sen teollinen nappaaminen lannoitekäyttöön kuluttaa huikeasti (lähes aina fossiilista) energiaa.

Sekundäärilannoite on käytetystä materiaalista tehty lannoite eli orgaaninen tuote – esimerkiksi lanta tai vaikka jätteistä tehty valmiste, josta on bioenergia otettu ja jäljellejäävä massa ravinteineen käytetään lannoitteena. Luonnonmukaisessa viljelyssä tietyt erityiskasvit tekevät saman kuin teollisuuslaitos ja ottavat suoraan ilmasta käyttöön typpeä. Tämä lasketaan kierrätyslannoitteisiin, vaikka saivartelija voisi muuta sanoa. Ainakin se on yksiselitteisesti orgaanista.

Primäärilannoitteet siis tuovat uusia, käyttämättömiä ravinteita ruokajärjestelmäämme. Mitä enemmän tällaista ainetta on ruuassasi, sitä varmemmin se on tuhoisaa maalle, merelle ja ilmalle. Tämä pätee niin vegaaniin kuin himokarppaajaankin. Lannoitteet – siis ravinteet – päätyvät ruuansulatusjärjestelmäsi kautta eteenpäin. Niiden matka on vasta puolessa välissä.

Erityisesti tuhoa syntyy, mikäli tuottamasi lanta päätyy hallitsemattomaan kiertoon. Siis pienessä mittakaavassa vaikkapa suoraan veneen septitankista mereen levien ruuaksi. Suuressa kokonaisuudessa kysymys on tietysti yhdyskuntien jätevedenkäsittelystä. Ei riitä, että mereen päätyvä viemärivesi on ravinteiden osalta puhdistettua.

Minne ravinteet ovat jatkaneet matkaansa?

Jos ne ovat oikeassa paikassa, kuten vielä sata vuotta sitten, ne ovat päätyneet takaisin pellolle tuottamaan lisää ruokaa. Jos ravinteet on poistettu ruuantuotannon kierrosta, kuten enimmäkseen nykyään, ne ovat maanparannusaineena golf- tai lentokentällä, josta ne puolestaan ennemmin tai myöhemmin päätyvät vesistöihin.

Älykäs kaupunkilainen sanoo nyt, että voihan ketjun ylläkuvattu loppupää olla holtiton, vaikka kyseessä olisi sekundäärilannoite, tai toisinpäin, eli primäärilannoitteet voivat kiertää tiukasti oikeaan paikkaan.

Jutun juoni onkin ymmärtää, että ravinteiden kierrätys on väistämätöntä. Typen osalta maailma on jo nyt läkähtynyt, sillä kun sitä tulee systeemiin liikaa, ilmastonmuutos pahenee ja vedet rehevöityvät.

Primäärilannoitteita ei myöskään ole ikuisuuksiin asti, fosforia ei riitä edes tätä vuosisataa. On pakko keksiä, mistä saamme lisää tätä ruuan valmistusainetta. Koska sitä ei voi korvata millään toisella aineella, ei ole muuta vaihtoehtoa kuin kierrättää ravinteita. Koko maailman ruuantuotannon turvaaminen taas vaatii jokseenkin paikallista ravinnekierrätystä.

ILKKA HERLIN on filosofian tohtori ja Elävä Itämeri -säätiön hallituksen puheenjohtaja.
ilkka.herlin@cargotec.com

HUIDUNPERÄ

Puheista puheen ollen

Kun suomalainen pistäytyy kirjakaupassa tai käy kunnankirjastossa haluamaansa etsimässä tai uutuuksiin tutustumassa, muuan asia herättää huomiotaan.

Meillä ilmestyy kaiken muun kirjallisen tuotannon ohessa perinteisesti myös puhekokoelmia. Lisäksi meillä on saatavissa ulkomaisia puhekokoelmia kotimaisten rinnalla.

Nämä kansainväliset ovat ulkoasua myöten komeata ja näyttävää tekoa. Kotimaisemme taas ovat kotoisen oloisia. Ja varsin tarpeellisia lisäksi.

Alan uutta kansainvälistä tuotantoa edustaa meillä muun muassa englanniksi 2009 ilmestynyt yli 500-sivuinen upea, kuvitettu puhekokoelma. Nimensä on suomennettuna ”501 pakosta tiedettävää puhetta”.

Teos käsittää lähes 600 puhetta. Vanhinta lajissaan edustaa siinä Egyptin 1 200 vuotta ennen ajanlaskumme alkua eläneen faarao Mewrenptahin lyhyt puhe.

Babylonin Hammurabin puhe taas on päivätty vuodelle 760 ennen ajanlaskun alkua. Ateenan Perikles puolestaan piti kuulun puheensa Kreikassa vuonna 43 ennen Kristusta.

Vanhaa ja arvokasta on siten ihmiskunnan puheenpito. Kansainvälinen kokoomateos historian aikana pidetyistä puheista onkin lajissaan jättisaavutus. Se esittelee hallitsijoiden sekä vallasta luopumisen, sotien ja kumousten, uskonnon, tieteen, patriotismin, filosofian, humaanisuuden, vapauden ja tyranniudenkin vaiheita.

Siten historiallinen sarja koostuu alun kolmestasadasta politiikan ja kansainvälisten suhteiden edustajasta. Yhdysvaltain Obaman puolestaan edustaa tätä päivää.

Asiaan kuuluu, että tässä suurvaltain ja johtajiensa seurassa meillä eikä muilla Pohjoismailla ole ainuttakaan edustajaa.

Vuonna 2005 ilmestyi Britanniassa niinikään englanninkielinen, puheita käsittelevä teos. Tekijänä on Simon S. Montfiore. Suomeksi se ilmestyi Simo Liikasen toimesta nimellä ”Suuret puheet, jotka muuttivat maailmaa”.

Suomentaja on poistanut versiosta muutamia puheita, kun on katsonut niiden vaikutuksen suomalaiseen historiankäsitykseen vähäiseksi. Vastaavasti on lisätty kokoelmaan ”suuria suomalaisia puheita”, jotka nivoutuvat maamme kohtalonhetkiin ja joilla on yhteys kirjan teemoihin ja tapahtumiin.

Teoksessa on 49 puhetta, joista enemmistö on kansainvälisten suurvaikuttajien ja viisi suomalaisten esittämiä.

Meikäläisiä puhujia olivat siten Minna Canth vuodelta 1882, Mannerheim toukokuussa 1918 ja Svinhufvud Mäntsälän kapinan aikaan 1932. Kyösti Kallion puheet taas ovat itsenäisyyspäivältä 1939 ja talvisodan päätyttyä maaliskuun 13. päivältä 1940. Presidenteistä Urho Kekkosen puhe marraskuussa 1961 sisältää merkittävän noottikriisimme tilityksen.

Teoksen kotoinen, suomalainen osuus ja toisaalta maailmanpolitiikan merkittävien vaiheiden käsittely tekevät ”Suurista puheista” arvokkaan tietoteoksen kirjallisuuteemme.

Puhekokoelmien seuraan on aikojen mittaan liittynyt omaa kotoista tuotantoa. Jo 1900-luvun alussa ilmestyi merkittävän aikalaisen K.S. Laurilan toimittamana kaksiosainen kokoelma ”Kuuluisia puhujia ja puheita”.

Vuonna 1954 taas ilmestyi uusi kokoelma kotimaisia puheita nimeltään ”Suomalaisia puheita”. Teos sisälsi lähes kaksisataa puhetta lähes sadalta puhujalta. Siitä tuli kansalaisten suosima ja oppikirja varsinkin yhteiskunnan luottamustehtävissä toimiville ja niihin lähteville.

Tauno Karilaan asiantuntevasti kokoama teos käsitti yhteiskunnan keskeisiä aihepiirejä, isänmaan ja kansakunnan historiaa, kansallista sivistystämme, suurmiestemme saavutuksia ja kansakunnan ominaisuuksia.

Kiintoisa on lukea puhetta, jonka silloinen pääministeri J.K. Paasikivi piti kansalaisille vaikeana aikana itsenäisyyspäivänä 1944. Ohjenuoraksi kansakunnalle puhuja totesi:

”Olemme maailmanhistorian suurimman sodan kuudentena vuonna laakson pohjassa. Meidän pitää olla kärsivällisiä lähivuosina. Olojemme pikaista ja huomattavaa paranemista emme voi valitettavasti odottaa”, puhuja totesi ja muistutti, että kansakunnan täytyy kuuden vuoden aikana luovuttaa osa työnsä tuloksista sotakorvauksina Venäjälle.

Samalla on suoritettava laaja ja valtava jälleenrakennustyö omassa maassa.

Puhuja jatkoi, että vuodet 1945 ja 1946 ovat erityisen vaivalloiset. Vasta 1950 pääsemme vapaisiin, taloudellisiin oloihin, puhuja opasti.

Puhe päättyi kansakunnalle rohkaiseviin ja opastaviin sanoihin: ”Syksyn sumusta on päivä nouseva meidänkin vapaalle kansallemme ja aurinko yhä lämpimämmin on paistava rakkaalle Suomellemme!”

Siten kansakuntaa on ohjattu puhetaidon voimin!
HEIKINTYTÄR